

Willy van der Eijck-Mol kon schepen en stuwdammen bouwen wel vergeten

# Vrouw in een mannenbaan

Door Corine Nijenhuis

**Als Willy van der Eijck-Mol (1942) een man geweest was, of ongetrouwd, dan had haar carrière een ander verloop gehad. Desondanks kijkt ze met plezier terug. Willy wilde 'iets met bootjes' doen. Maar Willy was een meisje en het jaartal was 1954. Dus ging ze naar de Mulo, waar ze het vakkenpakket deed dat een vrouwelijke leerling voorbereide op haar toekomst. Naast de vaste vakken kreeg ze les in boekhouden en handelsrekenen. 'Ik vond het maar niks.'**

Verlangend keek ze naar de lessen in het vakkenpakket dat vooral door jongens werd gevolgd. Veel wiskunde. In de vierde klas nam ik een beetje. Ik ben teruggegaan naar de derde. Om dat B-pakket alomte te doen. Ze slaagde met goede cijfers. Maar doordat er was te Mulo was onbegrijpelijk. 'Dus moest ik gaan werken.'

Zeventien jaar was ze, ze woonde nog thuis. De directeur van de Mulo wist wel een baan voor haar. Een metjesbaan. 'Ik moest solliciteren op de Schiedam, in Rotterdam. Het bleek een administratiekantoor. Of een verzekeringskantoor. Dat weet ik eigenlijk niet meer.' Wel weet ze nog dat het een souterrain was. Akelig donker. Ze vroegen haar van alles, vragen waar ze braaf antwoord op gaf. Wenselijke antwoorden blijkbaar, want ze werd aangeworven. Met een salaris van 135 gulden. 'Mijn ouders waren dolblij. Maar ik niet.'

De onvrede van haar dochter was Willy's moeder niet ongaan. Toen de grootvader dezelfde middag aan de deur kwam en vroeg of het gelukt was met de sollicitatie, antwoordde Willy's moeder cryptisch: ja en nee. Ja, omdat haar dochter was aangeworven. Nee, omdat ze niet wilde. Wat Willy dan wel wilde, vroeg de grootvader. Iets met bootjes, antwoordde haar moeder.

**Tekenaar De Hoop**  
De grootvader wist dat ze op Scheepswerf De Hoop in Schiedam nog iemand zochten. Op de tekenkamer, ter vervanging van een jongen die in militaire



Willy van der Eijck-Mol groesde op aan de Kaag. Daar werd ook duidelijk dat ze 'iets met bootjes wilde doen'. Ze zeil nu altijd graag.

dienst moest. Willy ging er direct op af. De werfbaas vroeg wat ze zou had gedaan. Veel spijzenieten kon Willy niet noemen, behalve dan het voor een meisje ongebruikelijke B-pakket. De werfbaas bracht haar naar de tekenkamer. Een los hok dat midden op de werf stond. Blijkbaar maakte haar kortaardigheid indruk op de chef van de tekenkamer, ze kon direct beginnen. 'Voor 165 gulden per maand. Terwijl ik nog niks kon.'

Haar ouders vonden het leuk, al konden ze zich weinig voorstellen bij de baan. 'Ik kon niet uit een scheepsgeslacht. Mijn ene grootvader was machinebankwerker. De andere was weliswaar stuwadoor, maar door de oorlog was er geen werk meer. Daarom werd mijn vader loonadministrateur.' Die had wel liefde voor het water. Zijn kargie vakantiedagen werden doorgesleurd bij een tante met een huisje aan de Kaag. Er lagen wat bootjes aan de kant, waar Willy als klein kind graag in zat, met schepnet en hengel. 'Op een dag zat ik in een opgetuigd 12-voets jolletje. Mijn vader gooide los, ik deed zo het kommieje in. Ik schreeuwde de heke Kaag bij elkaar, maar hij riep vanaf de kant dat ik rustig moest blijven. En wat ik moest doen.'

Ze zelde door het kommieje en vervolgens naar de steiger terug. 'Daar ving mijn vader me op. Hij zei zo, nu kun je het.'

Toen haar ouders later een stuk grond op de Reeuwijse plassen kochten, zat Willy altijd op het water. Al ging dat eerst nogal primitief. 'We hadden het thuis niet breed. We leenden het roeivoetje van een boer, bonden met wasknijpers een plastic tafelleed

Maar hoevel Willy van de praktijk leerde, ze wist te weinig van het vak, vond ze. Dat deed ze een schriftelijke, voorbereidende technische basiscursus Werkruig- en Scheepbouw bij PNB in Arnhem. 'Het was de bedoeling om daarna een verloopcursus te doen. Maar ik vond het moeilijk steeds de discipline op te brengen om 's avonds, alleen, te gaan zitten leren.' Daarom besloot Willy naar school te gaan.

En particulier HTS in Rotterdam. Scheepbouw- en Werktuigbouwkunde. Een avondopleiding, want overdag ging haar werk op de werf gewoon door. Om te worden toegelaten moest ze een examen doen. Ze slaagde niet alleen gemakkelijk, ze mocht ook direct naar het derde jaar van de opleiding.

**Secretaresse**  
Dat kwam niet alleen door de voorbereidende cursus. 'Op de werf leerde ik elke dag wat, dankzij mijn baas die steeds meer aan mij overliet. Die uitlegde wat ik aan het doen was. En waarom. Hij had er schik in Willy te onderwijzen. Als er een schip op de helling lag, vroeg hij mij wat het woog. Hoeveel lading het kon vervoeren. Dat moest ik dan ter plekke uitlekken. Ze keek naar de lengte en breedte, de waterlijn, het type schip: een rechte bak, of een beetje met een gevege de kant, een scherpe kop. Vaak kwam ik dan op een getal dat er maar twee ton naast zat. Dan was hij helemaal trots. Omdat hij het mij geveerd had.' Maar alles veranderde toen de tekenaar die zij vervang, terugkwam uit militaire dienst. In de tekenkamer was geen werk meer voor Willy. Daarom vervangde ze de dochter van de werfbaas, die op vakantie ging. Een secretaressebaan, zo bleek. 'Ik kon het allemaal wel, op de Mulo had ik mijn type diploma gehaald. Maar ik verloor me dood'.

En het was zonde van haar talent. Dat vonden ook de jongens van de Scheepvaartinspectie die op de werf langskwamen. Wat ze daar deed, bovers in kantoor, vroegen ze. Ze wisten wel een ander baantje voor haar. Bij de Scheepvaartinspectie, afdeling scheepsmetingsdienst, konden ze wel iemand gebruiken. En dus vertrok Willy naar haar nieuwe baan om in de sonden haar studie te blijven volgen.

tussen de opstaande roeispanen. Zo zelden we naar de overkant en roeiden daarna weer terug.

**HTS**  
Willy's baan bij De Hoop beviel haar prima. De werkwijk telde vijf dagen, ongebruikelijk in die tijd. Haar chef op de tekenkamer was een postkenner: hij leerde haar het vak. Op de werf werden tankers gebouwd. Duschakken voor een transportbedrijf van bepalen. Soms een duwboot, of een groot winkelschip. 'Veel tekeningen waren met potlood op papier gezet, die moesten worden overgetrokken. Dan legde je er calqueerpapier over, dat met loden werd vastgezet. Soms liepen er twee lijnen niet evenwijdig. Vroeg de chef als dit nou twee taartpunten waren, welke zou je dan kiezen? Dan wist ik dat het niet goed was en deed ik het opnieuw.'

## 'Meetbrieven schrijven was verschnikkelij'

Maar hoevel Willy van de praktijk leerde, ze wist te weinig van het vak, vond ze. Dat deed ze een schriftelijke, voorbereidende technische basiscursus Werkruig- en Scheepbouw bij PNB in Arnhem.

En particulier HTS in Rotterdam. Scheepbouw- en Werktuigbouwkunde. Een avondopleiding, want overdag ging haar werk op de werf gewoon door. Om te worden toegelaten moest ze een examen doen. Ze slaagde niet alleen gemakkelijk, ze mocht ook direct naar het derde jaar van de opleiding.

**Secretaresse**  
Dat kwam niet alleen door de voorbereidende cursus. 'Op de werf leerde ik elke dag wat, dankzij mijn baas die steeds meer aan mij overliet. Die uitlegde wat ik aan het doen was. En waarom. Hij had er schik in Willy te onderwijzen. Als er een schip op de helling lag, vroeg hij mij wat het woog. Hoeveel lading het kon vervoeren. Dat moest ik dan ter plekke uitlekken. Ze keek naar de lengte en breedte, de waterlijn, het type schip: een rechte bak, of een beetje met een gevege de kant, een scherpe kop. Vaak kwam ik dan op een getal dat er maar twee ton naast zat. Dan was hij helemaal trots. Omdat hij het mij geveerd had.' Maar alles veranderde toen de tekenaar die zij vervang, terugkwam uit militaire dienst. In de tekenkamer was geen werk meer voor Willy. Daarom vervangde ze de dochter van de werfbaas, die op vakantie ging. Een secretaressebaan, zo bleek. 'Ik kon het allemaal wel, op de Mulo had ik mijn type diploma gehaald. Maar ik verloor me dood'.

En het was zonde van haar talent. Dat vonden ook de jongens van de Scheepvaartinspectie die op de werf langskwamen. Wat ze daar deed, bovers in kantoor, vroegen ze. Ze wisten wel een ander baantje voor haar. Bij de Scheepvaartinspectie, afdeling scheepsmetingsdienst, konden ze wel iemand gebruiken. En dus vertrok Willy naar haar nieuwe baan om in de sonden haar studie te blijven volgen.

**Stom werk**  
Ze was 18 toen ze begon, in het derde jaar van de



Tewaterlatig bij Scheepswerf Timmer. (Foto's familiecollece)

ze het een poortwagen wond, bepaald geen auto voor de directeur van een baggerbedrijf. Op de verantwoordelijke reactie van haar directeur baas, dat ze dat wel mocht denken maar niet mocht zeggen, antwoordde ze dat de hoogste baas gevormd directeur was, niet God zelf. Dat was tegen het zere been, want ze waren daar zo gelovig als de piepen. Ondanks het mooie salaris, haar door het bedrijf gevormde baas van Scheepswerf Timmer voorbij zag varen, aardele ze niet toen hij haar vroeg of ze het naar de zin had bij Bos en Kalis. 'Nee, zei ik. Toen zijn we gaan praten en ben ik teruggekomen. Met het salaris dat ik wilde.'

**Huwelijk**  
Ze bleef bij Timmer tot ze trouwde. Haar baas gaf haar alle vrijheid. En hij jette op haar. 'Want ik was de enige vrouw op een terrein vol mannen en hij kende zijn pappenheimers. Wanneer ik de werf opging keek hij waar ik was. Als ik de hoek omging kwam hij achter me aan.'

Het was een gelukkige samenwerking. Maar toen ze haar huwelijk aankondigde, was het voor hem vanzelfsprekend dat ze ontslag nam. 'Al zei ik dat ik best wilde blijven, voor hem was het geen onoverlegd.'

Ze werkte tot de dag van haar bruiloft. Die laatste dag was er een met een gewoon einde, er konk geen woord van afscheid. 'Maar op de receptie bij

## Bij een bruiloft hoorde ontslag

mijn huwelijk zei hij tegen mijn vader dat hij zijn baas kwijt was. 'Na ruim een jaar belde hij haar op of ze kon terugkomen. Maar toen had Willy al een ander leven.'

**Dochters**  
Willy hield haar man's tandartspraktijk oppietten en draaien. 'Tich miste ik het werk op de werf ontzettend. En het was verspreid opemans afhankelijk te zijn. Ik heb mijn dochters op het hart gedrukt altijd de eigen broek op te kunnen houden. Dat is ook gelukt.' Dat het 'vrouw-zijn' in haar werk bepaald is geweest, staat buiten kijf. 'Het had nadelen, maar ook voordelen. Want met een zitonderlinge positie ben je ook bijzonder.' Al zei ze de ironie maar al te goed: 'Ik was een vrouw met een mannenbaan. Maar ik moest wel tussen de vrouwen blijven zitten.' Haar hok op haar loopbaan is helder. 'Vrouw zijn en het huwelijk waren bepaald. Als ik een man geweest was, of ongetrouwd, was het anders gelopen. Dan had ik bragg naar Delft gegaan, om Weg en Waterbouw te studeren. Dan had ik stuwdammen gemaakt en bruggen gemaakt.' Gelukkig zijn de tijden veranderd en kan Willy daar toch nog van meegeugen. 'Nu is mijn oudste dochter Weg- en Waterbouwkundig ingenieur. Ik ben erg trots op haar.'

hetzelfde werk als eerder.'

Toen er in 1966 een functie als technisch directie-assistente bij Bos en Kalis vrijkwam, besloot ze te reageren. Bij de sollicitatie keken ze naar mijn vooropleiding. Of ik trouwplannen had.'

Toen Willy vertelde dat haar verloofde nog studeerde, vroegen ze naar zijn afstuderingdatum. Omdat dat nog zo'n twee jaar zou duren, werd ze aangemoedigd. Maar ook deze baan viel weg tegen. 'Ik dacht dat ik bij Bos en Kalis belangrijk werk kon doen. Een bijdrage leveren aan het maken van baggerboten. Dat ik in die business terecht zou komen. In plaats daarvan zat ik in een klein hok, op een IBM schrijfmachine te tikken en te tikken.'

Haar directe baas wilde dat Willy zijn brieven kon opnemen. 'Omdat, zo zei hij, u weet waarover ik het heb.' Ze moest naar Schoevers, om steno te leren. Verspreid was dat. Tijdens het opnemen van een brief zei ze plotsklaps tegen haar baas dat het niets voor haar was. Hij was stomverbaasd. Op zijn vraag wat ze dan wel wilde, antwoordde ze dat ze verder wilde kijken. Daarop mocht ik openen toech de tekenkamer in. Om een bak te tekenen. Maar die bleek al getekend, die moest ik maar overtekenen. Toen dacht ik: datag!

## Dikke Amerikanen

Maar het was niet alleen het werk bij Bos en Kalis dat haar niet beviel, het was ook de cultuur. 'Er waren functioneringsgesprekken. Dat kende ik niet. Op de werf was het eenvoudig: als je iets fout deed dan volgden de grote 'godvers', als je iets goed deed, werd er geknikt.'

Willy was gewend te zeggen wat ze wilde, te zijn wie ze was. 'Dat moest wel op de werf, anders had ik direct naar huis geland.' Ook dat viel niet altijd goed bij het grote bedrijf. Toen de directeur zijn nieuwe auto kwam showen - een roemkeurige Amerikaanse met roodroten bekleding - deden de onderbazen onderling enthousiast. Toen gevraagd werd wat juffrouw Mol ervan vond, antwoordde Willy dat



Op Scheepswerf Timmer in Delft kon Willy al tekenaar aan de slag.